

עפ"ג 23297/12/21 - מדינת ישראל נגד אליאס לאופר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 23297-12-21 מדינת ישראל נ' לאופר
תיק חיצוני: פ/72/16 מספר חקר 159300201

בפני כבוד השופטת עמיתה זהבה בוסתן
כבוד השופט שמואל בורנשטיין
כבוד השופטת הלית סילש
מערערת מדינת ישראל
נגד משיב אליאס לאופר
פסק דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום ברמלה (כב' השופט מנחם מזרחי) בת"פ 41699-03-18 מיום 28.10.2021 במסגרתו הורשע המשיב, על פי הודאתו, בביצוע 10 עבירות מס לפי סעיף 220 (5) לפקודת מס הכנסה ונגזר עליו קנס בסך ₪ 150,000. הערעור מופנה כנגד קולת העונש.
2. כעולה מעובדות כתב האישום, הרי שבשנות המס 2004-2013 היה המשיב תושב ישראל ובעלותו חשבון בנק בשוויץ בו הופקדו הכנסותיו מהפעלת סופרמרקט בארה"ב וכן ממתנות שקיבל מקרובי משפחתו. במסגרת חשבון זה הפיק המשיב הכנסות ריבית, דיבידנד וניירות ערך בסך של לפחות 5,624,032 ₪ בגין לא הגושו דוחות מס כדין. בעשותו כן נהג המשיב במרמה, ערמה ותחבולה, במזיד ובכוונה להתחמק ממס וגרם נזק לקופת המדינה.
3. בית משפט קמא ציין כי שני הצדדים עתרו להטלת קנס בלבד, וזאת לאור מצבו הגופני החמור של המשיב שאינו מאפשר להטיל עליו עונש אחר. בית משפט קמא קבע כי מעין בפסיקה עולה כי הקנס בעבירות מעין אלה עומד על כ-100,000 ₪ ולא קיבל את טענת המדינה כי בשל העדר האפשרות להטיל על המשיב עונש מאסר, אף לא בעבודות שירות, יש להחמיר ברכיב הקנס (לטענת המדינה - קנס בסך של 1.5 מיליון ₪), שכן לגישתו, כל רכיב עומד בפני עצמו והוא בעל תכלית אחרת. בית משפט קמא הביא בחשבון את מועד ביצוע העבירות ואת הסרת המחדל המלאה והשית עליו את הקנס כאמור.
4. לטענת המדינה שגה בית משפט קמא בהשיתו קנס בסכום האמור, תוך סטייה קיצונית ובלתי סבירה ממדיניות הענישה הכלכלית הנהוגה בעבירות מס. לטענתה, אלמלא מצבו הרפואי של המשיב היה נכון לגזור עליו בין 18 ל-30 חודשי מאסר לצד קנס שנע בין 100,000 ל-400,000 ₪, אך משלא ניתן להטיל עליו מאסר, ראוי להחמיר בעונש הקנס באופן שיביא לידי ביטוי את חומרת העבירות בהן מדובר. המדינה עתרה, אפוא, להחמיר בעונש הקנס באופן משמעותי.
5. לטענת ב"כ המשיב יש לדחות את הערעור. לטענתו, המדובר בקנס בסכום הולם, בהתחשב, בין היתר, בכך שהמשיב הסיר את מלוא המחדל. עוד טען כי מהפסיקה הנוהגת, שהוצגה לעיניו במהלך הדיון, עולה כי אין מחמירים בעונש הקנס מקום שבו לא ניתן להטיל עונש מאסר מלכתחילה, או כאשר מפחיתים בעונש המאסר.

לדידו, אם אין אתה אומר כן, משמע כי נאשם רשאי "לקנות חירותו בכסף" ומדובר בתוצאה שבוודאי אינה ראויה.

6. לאחר שעיינו בגזר דינו של בית משפט קמא ושמענו את טענות הצדדים, הגענו למסקנה כי אכן יש מקום להתערב בעונש הקנס שהוטל על המשיב בבית משפט קמא. המדובר במי שהורשע בביצוע לא פחות מעשר עבירות מס בהיקף כולל של כמעט 6 מיליון ₪ אשר בוצעו בשיטתיות לאורך שנים. מעשי המשיב פגעו קשות בעיקרון השוויון בנשיאה בנטל המס ובקופה הציבורית, וברי כי השתת קנס כפי שנקבע על ידי בית משפט קמא, כאשר הקנס הוא העונש היחיד שניתן להטיל על המשיב, אינו משקף באופן ראוי והולם את חומרת העבירות והצורך בהרתעה.

7. בית משפט קמא הביא בחשבון את העובדה כי המשיב הסיר את מלוא המחדל, אך כפי שנפסק לא אחת, חרף החשיבות שיש לייחס להסרת המחדל, אין להגזים בחשיבתו, שכן מי שמשלם את המס אינו עושה מעשה חסד, אלא מקיים את חובתו, כדין כל אזרח אחר שומר חוק.

8. איננו מקבלים את הגישה לפיה החמרה בעונש הקנס, מקום שבו הנאשם אינו יכול לשאת בעונש מאסר בשל מצבו הבריאותי, משמעה ענישתו של אדם בשל מצבו הבריאותי. בסופו של יום, השאלה הנשאלת היא אחת ויחידה; האם העונש שהוטל הולם את המעשה ואת העושה, וסבורים אנו כי קנס בסכום של 150,000 ₪, מקום שבו מדובר בהעלמת הכנסות בהיקף של כ-6 מיליון ₪ על פני תקופה של שנים כה רבות ובאופן שיטתי, אינו עונש ראוי והולם.

9. כמו כן, אין בידינו לקבל את טענת ב"כ המשיב כי החמרה בעונש הקנס בנסיבות אלה משמעה כי המשיב קונה חירותו בכסף. ברי כי אלמלא מצבו הרפואי של המשיב, ראוי היה עונשו להיות מאסר מאחורי סורג וברית, ולמצער - בעבודות שירות. אם כך היה הדבר, בוודאי שלא היה מקום לאפשר למשיב להגדיל את הקנס כתנאי להפחתה כלשהי בעונש המאסר. אלא שאין זה המקרה שלפנינו, כאשר מלכתחילה לא נמצא המשיב כשיר לרצות עונש מאסר, ובנסיבות אלה ראוי לשקף את חומרת העונש ברכיב הענישה היחיד הבא בחשבון - עונש הקנס.

10. נוסף כי הדוגמאות מהפסיקה שהוצגו על ידי ב"כ המשיב אינן מלמדות את שמבקש הוא ללמוד מהן. התוצאה לפיה החמרה ברכיב אחד בעונש, עשויה להביא להקלה ברכיב אחר, ולהפך, היא תוצאה סבירה העומדת במבחני ההיגיון והשכל הישר והיא אף מקובלת ונוהגת בפסיקה. לכל הפחות מובן וברור הוא כי החמרה או הקלה ברכיב אחד בעונש, עשויה להביא להקלה או החמרה, לפי העניין, ברכיב אחר בעונש, כל עוד שני הרכיבים מצויים במסגרת מתחם הענישה.

11. המדינה עתרה להחמיר בעונש הקנס באופן משמעותי, ואכן ראוי לעשות כן. בשים לב לכלל לפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם נאשם שהחליטה להחמיר בעונשו, אנו מטילים על המשיב קנס בסכום של 350,000 ₪.

הקנס האמור, בניכוי הקנס שכבר שולם, ישולם על ידי המשיב עד ליום 24.4.2022.
בהתאם לבקשת הצדדים, פסק הדין ישלח אליהם באמצעות נט המשפט.

ניתן היום, כ"א אדר ב' תשפ"ב, 24 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.

הלית סילש, שופטת

שמואל בורנשטין, שופט

זהבה בוסתן, שופטת עמיתה